

KULTURA

baština

Obnova orgulja na Muzičkoj akademiji

ZAGREB, 24. studenoga – U srijedu 27. studenoga u Hrvatskome glazbenom zavodu bit će održan koncert za obnovu orgulja Muzičke akademije. Nastupit će orguljaši Ljerk Očić i Alen Kopunović Legetin s djelima Piazzze, Solera, Beethovena i Haendela. Ovaj je koncert inicijativa Društva »Franjo Dugan« za promicanje orguljske umjetnosti koji se ostvaruje u suradnji s Muzičkom akademijom Sveučilišta u Zagrebu. Prema riječima Ljerk Očić, u preprodaji je do sada prodano 300 ulaznica, što je odgovor koji svjedoči o utemeljenosti ove inicijative, budući da su orgulje Muzičke akademije već godinama u potpuno neodgovarajućem stanju, a procijenjeno je da bi obnova instrumenta mogla iznositi oko 70.000 eura. Namjera je nastaviti s ovakvim namjenskim koncertima, na kojima će nastupiti i drugi orguljaši, među kojima je danas mnogo mladih umjetnika. D. K.

partiture

Beethovenova Deveta ostaje u Londonu

ZAGREB/LONDON, 24. studenoga – Povijesna zbirka glazbenih rukopisa spašena je nakon što je Britanska knjižnica javnim apelom skupila milijun funta. Među vrijednostima pohranjenima u arhivu Kraljevskog filharmonijskog društva nalaze se partitura Beethovenove Devete simfonije s posvetom skladatelja i pisma sira Edwarda Elgara. Sad će biti dostupni ljubiteljima glazbe i poznavateljima klasika iz cijeloga svijeta, javlja BBC. Bilo je bojazni da bi zbirka mogla biti podijeljena ili da bi mogla napustiti Veliku Britaniju ako se ne nađu novčana sredstva. Ukupna svota konačno je skupljena kad je Heritage Lottery Fund nadodao 150.000 funti kako se krajnji rok približavao. Arhiv uključuje potpisanu partituru Mendelssohnove Prve simfonije i prepisku mnogih velikih skladatelja i izvođača. Knjižnica će izložiti mnoge pojednosti iz arhiva u svojim galerijama uključujući partiture Beethovenove Devete i Mendelssohnove Prve simfonije. (Hina)

izložbe

Istarski krajolici Izidora Dobrilovića

ZAGREB, 24. studenoga – U Galeriji »Chromos«, Ulica grada Vukovara 271, može se pogledati izložba slika Izidora Dobrilovića (1939.), skupljenih u ciklus »Istarski krajolici«. Autor je stvarao taj opus zadnjih deset godina, a ovom prigodom predstavlja šezdeset djela galerijskog formata. Zabilježeno je da su prikazani radovi plod proživljene osjećajnosti, da pridonose afirmaciji autora, ali isto tako i poznavanju potencijala istarskih umjetnika, posebno pak skupine koja njeguje autohtonost tla i svih njezinih kvaliteta. U tom kontekstu izlagač je dostojan predstavnik zavičajnog slikarstva u Istri. Izidor Dobrilović rođen je u Vranjem selu kod Vižinade. Slikarstvom se bavi od rane mladosti. U razdoblju od 1963. do 1983. živio je u Izoli gdje je istaknut član Likovne grupe »Lik« koju je vodio akademski slikar Antonio Flego. Od 1983., kada se vraća u rodni kraj, slikarstvom se bavi profesionalno. J. Š.



Promocija prvog »pravog« albuma u karijeri: Rade Šerbedžija

Foto: Vjesnik/Tatjana Šilipetar

GLAZBA – Rade Šerbedžija i Livio Morosin Band u Tvornici

GLUMAC U PROMIENJENOJ ULOZI

U Tvornici je na djelu bio »Radin šou«, a s njime su isplivale i sve boljke povezivanja teatralnosti rocka, pjesničke pretencioznosti i velikih tema koje znaju zavezati preuzetno, ako imaju namjeru ispričati priče veće od života / Glavno pitanje, da li »glumac« glumi ili ima namjere pravog pjevača, teško je razriješiti, ali je nepobitan šarm koji Šerbedžija uspješno koristi na pozornici i »emitira« prema publici

Hrvoje Horvat

U subotu na večer u zagrebačkoj Tvornici Rade Šerbedžija i Livio Morosin Band drugi su put u Zagrebu nastupili, u ovaj puta službeno zajedničkoj misiji promoviranja Šerbedžijinog albuma »Orihi Orihi«. Nakon pretencioznih eksperimenata s »Ne daj se Ines« i projektima koji su više dugovali kazališnoj recitativnosti i glumačkoj auri, nego glazbenoj strategiji, Šerbedžija prvi put u karijeri u potpunosti potpisuje jedan album. Javljujući se u polušansonjskoj ulozi s gitarom u ruci, »Orihi Orihi« je, kako je sam rekao, prva ploča iza koje može potpuno stajati i javno je potpisati. I promotivne aktivnosti »guranja« projekta od kojeg vam je stalo pokazuju da se, izgleda, radilo o točnom podatku. Nakon nastupa na etno festivalu »Nebo« u Vidri, Livio Morosin Band i Dario Marušić na violini i tradicionalnim instrumentima, skupa s dvije pjevačice Putokaza i Šerbedžijom, u ne pretjerano popunjenj otvornici pokušali su opet sa sličnom glazbenom mješavinom. No, dozu opuštenosti – ili »nenamjenski« svojstvene projektima kojima je najbitnija lakoća izvedbe – ovaj put zamijenili su pretjeran artizam i ambicioznost. Suradnja je, zapravo, započela s namjerom da Morosin napiše glazbu za predstavu teatra Ulysses, a nakon abortiranog projekta sve se pretvorilo u studijski album »Orihi Orihi« na kojem se Šerbedžija pojavljuje u ulozi tekstopisca i

vokala, dok je Morosin napisao glazbu.

Ravnopravan udio šanso-njerstva i »elektrike«, tradicionalnih elemenata i gitarističke tutnjeva, koncertu je, naizgled, dala draž cjeline koja je iskočila iz uobičajenih scenskih tračnica. Poluakustičan, mirni ugođaj snimaka s albuma, u arhaičnom ugođaju istarske melankolije, na koncertu je pretvoren u punokrvni zvučni udar kojim dirigira Šerbedžija, a niti u ovakvoj ulozi ne nedostaje mu krležijanske teatralnosti.

Priča o »kavi s predsjednikom«

Na žalost, koncert je bio drugačiji nego onaj u Vidri. Dok je tamo glavne konce u rukama imao Morosin, u Tvornici je na djelu bio »Radin šou«, a s njime su isplivale i sve boljke povezivanja teatralnosti i rocka, pjesničke pretencioznosti i velikih tema, koje znaju zavezati preuzetno ako imaju namjeru ispričati priče veće od života. Dosta novog materijala vuče upravo u tom smjeru, pa smo osim pjesme koja koristi otrcanu metaforu o ptici što je stvorena da leti visoko dobili i priču o »kavi s predsjednikom«, ovaj puta Kučanom, u kojoj Šerbedžija u formi razgovora prepričava hudu sudbinu glumca koji uvijek igra istu predstavu. Bilo je i kazivanja stihova i nekoliko nategnutih kabaretskih vinjeta, poput prepjeve Sinatra »Jack The Knife«, uz pratnju klavijaturista.

Dobili smo i novu verziju

Azrine pjesme »Teško vrijeme«, za koje su se na pozornicu popeli Mile Rupčić i glumac Predrag Vušović, koji je Šerbedžiji otpjevao ad hoc uvježbanu Runjićevu »Uvijek kad san s tobom«, nedvojbeno najsimpatičniji trenutak večeri.

Volja za radom u novom mediju

Šerbedžiji se ne može poreći volja za radom u novom mediju, a možda je najpohvalnija njegova fizička i pjevačka energija s pomalo raspuklim vokalom u nizu pjesama s prenapretnim zvukom Morosinova benda. Glavno pitanje, da li »glumac« glumi ili ima namjere pravog pjevača teško je razriješiti, ali je nepobitan šarm koji Šerbedžija uspješno koristi na pozornici i »emitira« prema publici. Odsvirano je i nekoliko Morosinovih pjesama, između ostalih i izvrsna verzija »Bure tramuntane«, s istim glazbenicima i zvukom još više preuređenim po mjeri, približno rečeno, heavy-etno podznanra. Marušić je na violini i narodnim instrumentima pridodao stih naftalinske ezoterije, ali je preteći sastav, uključujući i stalnog gitarista Danila Šerbedžiju, otpočeo bučnu i strastvenu podlogu, prilično radikalnu prema mjerilima srednje pop struje.

Opet se pokazalo da je specifičan kut gledanja Morosina i Marušića zanimljiviji od predvidljivih estradnih kombinacija. Šerbedžija jest bio glavni »mamac« večeri, ali su Morosin i preteći glazbenici odradili najbolji dio posla.

RAZGOVOR – Željka Udovičić, pomoćnica ministra kulture

SKANDALA U HNK NEMA I NE TREBA GA

Ostavku Vjerana Zuppe ne smatramo konačnom i o njoj će još biti govora / Ne znam zašto nitko od novinara nije pitao glumce kako je bilo na gostovanju u Podgorici, a čini se da je od toga sve počelo – ističe Željka Udovičić

Prošloga tjedna profesor Vjeran Zuppa ponudio je ostavku na mjesto predsjednika Višeg za scensku umjetnost pri Ministarstvu kulture.

Također, osnovana je šesteročlana komisija Ministarstva kulture i Grada Zagreba za praćenja rada HNK. O tim zbivanjima razgovaramo s pomoćnicom ministra kulture Željkom Udovičić koja je članica Višeg i te nove komisije.

● **Kako komentirate ponudenu ostavku profesora Vjerana Zuppe i obrazloženje da njegov »kulturno-politički stavovi ne bi imalo pomogli daljem radu višeg«?**

– Iznimno mi je žao što je profesor Zuppa odlučio podnijeti ostavku, tim više što smo za vrijeme njegova predavanja postigli odlične rezultate – kaže Željka Udovičić. – Što se tiče njegove izjave, u Višegu sjedi sedmero ljudi, oni se moraju usa-

glasiti. Bilo čiji radikalni stav podrazumijeva kompromisno rješenje. Više od toga trebalo bi pitati Zuppu. Mogu samo reći da njegovu ostavku ne smatramo konačnom, o njoj će još biti govora.

● **Kada ćete donijeti odluku o ostavci?**

– Ostavku ćemo razmatrati iduću tjedan.

● **Smatrate li da je slučaj Banović stvarni razlog ponudene Zuppine ostavke, ili samo dobar povod?**

– Zuppa je napisao u ostavci da je razlog njegova postupka neuspjelo mirenje ravnateljice Snježane Banović i intendanta Mladena Tarbuka, koje je inicirao, pa nema razloga da spekuliramo o nečem drugom. HNK je velika institucija, ima oko 600 zaposlenih i tamo se uvijek moraju rješavati neka unutarnja pitanja. Svima je u interesu da se rješavaju kvalitetno.

● **Je li se kriza u zagrebačkom HNK stišala,**

nakon posjeta ministra Vujića, kako smatra intendat Mladen Tarbuk, ili je na vratima novi skandal, kako to vidi Zuppa?

– Skandala u HNK nema i ne treba ga potencirati. Ne znam zašto nitko od novinara nije pitao glumce kako je bilo na gostovanju u Podgorici, a čini se da je od toga sve počelo. No, jedno zanimljivo i uspješno gostovanje kao da nikoga ne zanima. Prilike u HNK tek se konsolidiraju. Drama ima vršitelja dužnosti, pa je potrebno raspisati natječaj za ravnatelja. Drame. Ukratko, bit će još mnogo posla.

● **Imenovana je nova komisija Ministarstva i Grada koja će pratiti rad HNK. Zar HNK treba takve tutore? U sastavu komisije spominju se čak i imena Blaže Žilića i Ljubice Pilić što se bave financijama.**

– Ta komisija će pratiti poslovanje kuće, ali ne i njezina program-

ska usmjerenja. Zato su u joj i osobe koje nisu teatrolozi i slično. O potrebi takve komisije donesen je Sporazum o financiranju HNK još 1994. godine, a djelovala je u nekoliko saziva koji su se raspadali. Upravo zbog tih događanja u HNK, smatrali smo da je potrebno ponovo imenovati članove da komisija počne radom. Dakle, da se s HNK komunicira djelotvornije.

● **U zadnje vrijeme moglo se čuti i mišljenje da Zuppa, koji je stao u obranu Snježane Banović, svojom ostavkom želi osvariti pritisak na ministra da smjeni Mladena Tarbuka.**

– Ne vjerujem da je bilo tko zauzimao neke strane. Od početka je jasno da intendat, čije imenovanje potvrđuje Vlada, može izabirati suradnike po vlastitu izboru. Osim toga, ne smatram da je Zuppa htio isprovocirati bilo kakav pritisak.

Helena Braut

GLAZBA – Zagrebačka filharmonija nastupila u »Lisinskom« u sklopu ciklusa »Plava oktava«

PODSJEĆANJE NA VELIK OPUS BRUNE BJELINSKOG

Koncert je održan u povodu desete obljetnice smrti hrvatskog skladatelja / Divertimento za orkestar iz 1948. odiše vitalnošću, vedrinom i optimizmom, tipičnim karakteristikama neoklasičnog stila Brune Bjelinskog / Uz talijanskog dirigenta Nicola Luisottija, u »Lisinskom« nastupio i ekstravagantan ruski pijanist Lev Vinocour

Višnja Požgaj

Opsežan koncert Zagrebačke filharmonije, održan u petak Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u sklopu ciklusa »Plav oktava«, podsjetio je na skladatelja Brunu Bjelinskog u povodu 10. obljetnice njegove smrti, a pružio je mogućnost ekstravaganantnog nastupa ruskog pijanista Leva Vinocoura i predstavio nam jedno manje poznato djelo Ludwiga van Beethovena. Za pulom Zagrebačke filharmonije bio je talijanski dirigent Nicola Luisotti, maestro velikih teatralnih gesta koje su poticale više na nemir nego li na ekspresivnost izvedbe.

Kao podsjetnik na velik opus uglednog hrvatskog skladatelja Brunu Bjelinskog posluzio je njegov Divertimento za orkestar iz 1948. koji odiše vitalnošću, vedrinom i optimizmom tipičnim karakteristikama neoklasičnog stila našega skladatelja, na čije se djelo lijepo nadovezao popularni 23. koncert za glasovir i orkestar u Aduru KV 488 Wolfganga Amadeusa Mozarta. Solist Lev Vinocour je svojim temperamentom i tehničkom lakoćom pristupio interpretaciji Mozarta, ubrzanim tempom te ponešto izvještačeno, površno i nervozno, a to se odrazilo i u pratnji orkestra.

Publika je donekle suzdržano, ali uporno, aplaudirala, a to je samouvjereni umjetnik iskoristio iz-

vodeći čak tri dodatka. Time je ionako opširan program još više produžio pa je koncert potrajao čak sat više od uobičajena dva sata.

Drugi dio koncerta ispunila je baletna glazba »Prometejeva biča« op. 43 Ludwiga van Beethovena, koja uz veliku dvodjelnu predigru sadrži dva čina sa 16 brojeva. Beethoven je uglazbio poznati mit o Prometeju kojega je libretist i koreograf Salvatore Viganò prikazao kao ljudskog prijatelja i dobroćinijatelja. On je, kao što je poznato, ustao protiv

olimpijskih bogova vrativši ljudima vatru koju im je Zeus oteo, oživio zanemarena ljudska bića putem umjetnosti i znanja te im podario zakone. Zbog toga je Zeus ljude kaznio Pandorinom kutijom zla, a Prometeja prikovao o stijenu. U tom su baletu, dakle, spojene tri klasične mitske ličnosti: Pigmalion, Orfej i Prometej.

Beethovenova glazba je lijepa i podesna za koncertnu izvedbu. Stoga je bilo suvišno kazivanje stihova iz Eshilova »Okovaniog Prometeja« u izboru i prepjevu Lade Kaštelan, a

u interpretaciji Alme Price i Tomislava Rališa koji su na tri mjesta ubačeni u partituru – to više što je taj tekst, koji ionako ne pripada sadržaju baleta, bio tiskan i u programskoj knjižici.

Izvedba je u glazbenom pogledu bila vrlo dobra, s nizom istaknutih sola poput oboe, harfe, violončela, flaute, fagota, basinetnog roga i drugih, te je dostojno predstavila to manje poznato, a važno djelo iz Beethovenova opusa, koje stoji na prijelazu iz klasičnog u romantično stilsko razdoblje.



Temperament i tehnička lakoća: Lev Vinocour

Foto: Vjesnik/Tatjana Šilipetar

Obnova muzeja

POŽEGA, 24. studenoga – Požeški Gradski muzej uputio je molbu Ministarstvu kulture za sufinanciranje uređenja muzejske zgrade u iznosu od 1,8 milijuna kuna. Muzealci planiraju sljedeće godine rekonstruirati baroknu zgradu Gradskog muzeja s izložbenim dvoranama, a koja je u ruševnom stanju. Zatraženo je od Ministarstva kulture dodatnih 435.000 kuna. Iz tih sredstava restaurirat će se 7 skulptura, muzejska grada i arheološka istraživanja groblja u Tekiću. I. F.

Stereoskopska fotografija na prijelazu stoljeća

ZAGREB, 24. studenoga – U Muzeju grada Zagreba u utorak, s početkom u 13 sati, otvara se izložba iz fundusa – Stereoskopska fotografija na prijelazu XIX. u XX. stoljeće. Izložbu je priredio muzejski savjetnik Slavko Šterk, a dizajn postava potpisuje viši kustos Ivan Ružić. Izložba ostaje otvorena do konca siječnja. Posjetiteljima se pruža mogućnost da osjete atmosferu vremena i da vireći kroz okulare dožive trodimenzionalnost izloženih fotografija što su oduševljavale Zagrepčane samo deset godina nakon izuma u Londonu. Ponuden je i zabavno edukativni računalni program, posredstvom kojeg mogu naučiti osnove o trodimenzionalnim efektima, vježbati tehnike gledanja stereoskopskih fotografija na zaslonu monitora, zabaviti se optičkim varkama i okušati u optičkim trikovima. U vrijeme školskih praznika bit će pak otvorena pedagoška radionica o temi izložbe. J. Š.